

Marek Jagodziński

Janów Pomorski, gm. Elbląg, woj. elbląskie

Informator Archeologiczny : badania 17, 150-151

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W wykopie 2 sytuacja przedstawia się odmiennie. Wystąpiła tu warstwa kulturowa o miąższości 60 cm, z której pochodzą fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, określonej wstępnie na XII + XIII wieku, a także -zwłaszcza w górnych warstwach - fragmenty naczyń średniowiecznych. Pozyskano również nieliczne przedmioty metalowe w postaci fragmentów okuć, przedmiotów nieokreślonych oraz grodzici.

Z ilustracji powierzchniowej najbliższego otoczenia grodziaka pochodzi znaczna ilość ceramiki wczesnośredniowiecznej, najprawdopodobniej z najdanu, przeniesioną podczas orki.

Na podstawie wstępnych badań można stwierdzić, że obiekt w pewnych swych partiach przede wszystkim części południowej został poważnie zniszczony. Możliwość natrafienia na pozostałości pierwszych faz funkcjonowania grodu rysuje się w części północnej.

Materiał ceramiczny średniowieczny i późniejszy najprawdopodobniej należy wiązać z mającą powstać na grodziaku pod koniec XIV wieku siedzibą Chodkiewiczów, którym Gródek został nadany przed 1483 r., a którego rozkwit nastąpił po roku 1512.

Przewiduje się kontynuację badań.

GRÓDEK NADBUŻNY, gm. Hrubieszów
woj. zamojskie
Stanowisko 10

patrz neolit

GRUDZIĄDZ - MNISZEK
woj. toruńskie
Stanowiska III, IIIa

patrz neolit

HENBIESZÓW - PODGÓRZE
woj. zamojskie
Stanowisko 1a

patrz neolit

JAKUSZOWICE, gm. Kazimierza Wielka
woj. kieleckie
Stanowisko 2

patrz okres wpływów rzymskich

JANÓW POMORSKI, gm. Elbląg
woj. elbląskie

Biurowo Dokumentacji Zabytków
w Elblągu

Badania prowadził mgr Marek Jagodziński. Finansował WZZ.
w Elblągu. Drugi sezon badań. Osada pruska wczesnośrednio-
wieczna /VIII - XI w./.

Osada znajduje się ok. 400 m na południe od zabudowań PGR Janów Pomorski, po południowej stronie linii kolejowej Elbląg-Bogaczewo i bezpośrednio na zachód od drogi polnej prowadzącej z Janowa do Wąziny. Jest to strefa zalewowa jeziora Drużno. Na południe i zachód od stanowiska rozciąga się depresja morfologiczna oddzielająca Wysoczyznę Elbląską od wałów okalających jezioro. Stanowisko zostało odkryte w trakcie badań powierzchniowych w 1981 roku.

Przeprowadzono w 1982 r. badania sondażowe wykazały duże zniszczenie stanowiska przez głęboką orkę. Wielkość osady na podstawie badań powierzchniowych określono na ok. 5 ha. W 1983 r. rozpoczęto systematyczne prace wykopaliskowe. Przebadano obszar o łącznej powierzchni 2,4 ara. Wykopy pozwoliły zlokalizować południową krawędź osady. Odnajdono zarys czterech chat mieszkalnych, na które składały się ślady po słupach i belkach oraz prostokątne zaciemnienie będące pozostałością warstwy użytkowej pomieszczeń mieszkalnych /wymiar chat - 10 x 5 m/. Budyunki położone były naprzeciw siebie, tworząc dość regularny układ zabudowy. W obrębie chat odsłonięto pozostałości pracowni rogowiarackiej oraz bursztyniarckiej.

Do ciekawszych zabytków odkrytych w trakcie badań należy kolekcja paciorków bursztynowych, pionków bursztynowych da gły, paciorków szklanych oraz fragmenty naczyń szklanych. Duży procent wśród posykanego materiału stanowił ceramika, którą na podstawie cech formalnych i technicznych datować można na VIII - XI w. n.e. Najliczniej wystąpiły kociołki zwierząt, wśród których wstępnie udało się wydzielić zwierzęta hodowlane /krowa, koź, owca, świnia/ i łosie /tur, jeleń, siewiędź, dziki.

Wykonano też uzupełniające badania wierznice na samej osadzie i wokół niej /42 otwory badawcze do głębokości 1,5 m/, które pozwoliły wydzielić trzy strefy zalawowe jez. Drużno, przy czym trzeci - najmłodszy - z uchwytanych zasięgów jeziora, zlokalizowany przy południowej krawędzi stanowiska, można łączyć z okresem funkcjonowania osady.

Badania będą kontynuowane.

JAROSŁAW

woj. przemyskie

Stanowisko "opactwo benedyktynek"

patrz późne średniowiecze

KALISZ-ZAWODZIE-GRODZISKO

Polska Akademia Nauk

Instytut Historii Kultury Materialnej

Kaliskie Stanowisko Archeologiczne

Badania prowadzili mgr Tadeusz Baranowski i dr Jerzy Gaul, opiekę naukową sprawowali: prof. dr Witold Hensel i prof. dr Stanisław Tabaczynski. Uczestniczyli: S. Nowicka, B. Bajczyk; studenci Instytutów Archeologii UAM, UL, UW i Uniwersytetu w Trondheim /Norwegia/ oraz młodzież z OHP. Finansował NKZ w Kaliszu. Pomoc udzielało Okręgowe Muzeum Ziemi Kaliskiej. Pierwszy sezon drugiego etapu badań. Grodzisko wczesnośredniowieczne.

Pierścieniowate grodzisko wczesnośredniowieczne w dzielnicy Zawadzka w Kaliszu leży na lewym tarasie Prozny, w odległości około 400 m od dalszego koryta rzeki. Powierzchnia grodziska wynosi 17 500 m².

Pierwszy etap prac wykopaliskowych przeprowadziła Pracownia Archeologiczna IHM PAN w Kaliszu w latach 1958-1965. Zbadano wówczas około 2 600 m². Zlokalizowano m.in. kolegiatę św. Pawła, ustalono trzy fazy rozbudowy grodu /trzy pierścienie wałów/, wydobywając znaczną liczbę zabytków ruchomych oraz ceramiki.

W 1983 roku, na zlecenie NKZ w Kaliszu rozpoczęto drugi etap prac, mających na celu weryfikację lotychczasowych ustaleń, dalsze zbadanie elementów zabudowy wnętrza grodu /ewentualna lokalizacja palatium książęcego/ oraz przedsięwzięcie niedostatecznie rozpoznanych faz /XI i początek XII w./.

Ponadto prace wykopaliskowe łączą się z programem kompleksowego zagospodarowania grodziska dla celów rezerwatu archeologicznego.

Odsłonięto 140 m² we wschodniej części grodziska, na południe od reliktów kolegiaty. Na znacznej powierzchni natrafiono na rozsypane mury kamiennych /jego zasięg pokrywa się z obszarem podwyższonej oporności gruntu, wyodrębnionym podczas badań geofizycznych w 1982r./.

Wśród kamieni rozsypanie znajdują się liczne ołsy z piaskowca, analogiczne do odkrywanych w pobliżu pozostałości kolegiaty. Jak wynika z uzyskanych danych, na południe od kolegiaty, w jej bezpośrednim sąsiedztwie przebiegało pierwotnie obniżenie terenu, zasypane zapewne w czasach nowożytnych.

Na znacznej powierzchni wykopów zalegała warstwa okrzesków kamiennych, pochodzących być może z obróbki kamienia użytego do budowy /na podobną warstwę natrafiono także w trakcie pierwszego etapu badań/. Najciekawszym znaleziskiem jest odkryty w południowej części wykopu fragment różowawej zaprawy wapiennej /posadzki?, prawdopodobnie z XII-XIII w. W sumie wydzielono kilkanaście warstw sięgających XI-XII w. Ponieważ nie zakończono eksploracji wykopów /osiągnięto głębokość 1-1,8 m/, niniejsze informacje mają charakter wstępny.

W trakcie badań uzyskano liczne zabytki wydzielone, m.in. 3 ostrogi, noże, groty strzał i bęty kusz, pierścienki szklane, kabłączek skroniowy, kluczyk z brązu, fragment ornamentowanej op-rarki z kości. Na szczególną uwagę zasługuje fragment glinianego, importowanego wczesnośredniowiecznego naczynia ze stemplem.

Badania będą kontynuowane.